

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра конституційного права України

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**«Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод у
конституційному й міжнародному праві»**

(варіативна)

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Харків – 2020

Програма навчальної дисципліни «Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод у конституційному й міжнародному праві»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», третій освітньо-кваліфікаційний рівень (доктор філософії)

Розробники:

Летнянчин Любомир Іванович, доцент кафедри конституційного права України, кандидат юридичних наук; Слінько Тетяна Миколаївна, доцент кафедри конституційного права України, кандидат юридичних наук; Речицький Всеволод Володимирович, доцент кафедри конституційного права України, кандидат юридичних наук; Дахова Ірина Іванівна, доцент кафедри конституційного права України, кандидат юридичних наук.

Затверджено на засіданні кафедри конституційного права України
протокол № 9 від 30 квітня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Т. М. Слінько

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	11
3. Зміст програми навчальної дисципліни	11
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	155
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	155
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	155
4.3. Освітні технології та методи навчання	165
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	166
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	24
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	29
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	40
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни	52

1. Вступ

1. Ціль та завдання навчальної дисципліни.

Ціллю навчальної дисципліни «Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод у конституційному й міжнародному праві» є поглиблення та систематизація доктринальних знань про юридичну природу конституційних прав та основоположних свобод людини, розуміння «принципу дружнього ставлення до міжнародного права» в аспекті співвідношення прав і основоположних свобод в конституційному й міжнародному праві, конституційних та міжнародних гарантій прав людини та основоположних свобод. Визначення проблемних питань правового регулювання конституційних прав і свобод людини в Україні.

Важливим є формування в аспірантів високого рівня конституційної культури та предметних компетентностей у сфері фундаментальних прав людини та основоположних свобод, зокрема, природи, основних рис і класифікації прав і свобод особи, змісту особистих, політичних, економічних, соціальних, культурних, екологічних прав людини і громадянина, природи прав юридичних осіб, а також ролі Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини у розробці доктрини прав людини та основоположних свобод, їх співвідношення між собою, й, насамкінець, - проблемних аспектів захисту прав і свобод цими інституціями.

Завданням навчальної дисципліни є поглиблення й розвиток загальних, фахових і предметних компетентностей, сформованих під час вивчення, зокрема, проблематики прав людини і основоположних свобод, основних елементів механізму їх захисту в Україні та поза її межами.

2. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньо-професійної програми:

«Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод у конституційному й міжнародному праві» є вибірковою навчальною дисципліною освітньої програми підготовки аспірантів за напрямом підготовки

«Право» і відноситься до варіативних правових дисциплін теоретично-прикладної спрямованості, вивчення якої є передумовою засвоєння інших прикладних правових дисциплін.

Варіативна дисципліна передбачає більш ґрунтовне опанування питань, основу яких закладено при вивченні блоку тем щодо конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні в межах обов'язкової за профілем дисципліни «Конституційне право України» як ядра освітньо-професійної програми за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти та вибіркової дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права» як ядра освітньо-професійної програми за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти і спрямована на формування фахових компетентностей за спеціалізаціями в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики. Мета додаткового курсу – поглиблене опанування проблемних, як доктринальних, так і практичних, питань інституту фундаментальних прав і свобод особи, механізму їх захисту, набуття майбутніми фахівцями детальнішого знання відповідних доктрин, конституційного законодавства, практики його застосування.

Курс «Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод у конституційному й міжнародному праві» системно пов'язаний з такими навчальними дисциплінами, як: «Конституційне право України», «Теорія і філософія права», «Логіка», «Історія держави і права України та зарубіжних країн», «Державне будівництво та місцеве самоврядування», «Адміністративне право», в процесі вивчення яких у здобувачів наукового ступеня формується цілісне уявлення про інститут конституційного статусу людини і громадянина, розуміння закономірностей виникнення і розвитку концепції захисту прав людини тощо.

Знання та уміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Права і свободи людини і громадянина та механізм їх захисту», сприяють успішному вивченню аспірантами інших як теоретичних, так прикладних навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь у царині захисту прав людини і основоположних свобод.

При вивченні навчальної дисципліни «Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод у конституційному й міжнародному праві» аспіранти повинні, щонайменше:

- **знати** наукову проблематику щодо юридичної природи фундаментальних прав людини і основоположних свобод, конституційних обов'язків людини і громадянина та механізму їх забезпечення й захисту; юридичні позиції Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини з проблем основних прав, свобод та обов'язків; актуальні проблеми конституціоналізації основних прав та свобод людини в Україні на сучасному етапі.

- **вміти** володіти науковою проблематикою, пояснити специфіку юридичної природи громадянських та політичних прав і свобод, з одного боку, та соціально-економічних конституційних прав і свобод, з іншого, особливостей механізму їх гарантування; застосовувати юридичні позиції Конституційного Суду України та практику Європейського суду з прав людини з проблем прав людини та її основоположних свобод; запропонувати шляхи удосконалення конституційного регулювання основних прав, свобод та обов'язків людини в Україні.

Формування предметних компетентностей навчальної дисципліни має сприяти суттєвому поглибленню результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою третього освітньо-кваліфікаційного рівня (доктор філософії), варіативна компонента.

3. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті засвоєння навчальної дисципліни «Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод у конституційному й міжнародному праві»:

ПК – 1. Поглиблення знань щодо інституту конституційного статусу людини і громадянина.

ПК – 2. Ґрунтове розуміння природи, змісту, ролі та значення фундаментальних конституційних прав і свобод особи.

ПК – 3. Системне бачення ролі інституту конституційних прав і свобод людини і громадянина у системі конституційних цінностей.

ПК – 4. Глибоке володіння проблематикою ключових критеріїв класифікації прав і свобод людини і громадянина.

ПК – 5. Здатність розуміти особливості конституційно-правового забезпечення прав і свобод людини Конституційним Судом України.

ПК – 6. Здатність розуміти зміст та форми реалізації основних прав людини і громадянина, закріплених на рівні Конституції.

ПК – 7. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до Євросуду.

ПК – 8. Здатність розуміти особливості різних елементів механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПК – 9. Уміння обґрунтувати юридичну позицію Конституційного Суду України з використанням правових позицій та практики Європейського суду з прав людини.

ПК – 10. Здатність здійснювати доктринальне тлумачення норм Конституції України, Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

ПК – 11. Здатність критично аналізувати інтерпретаційну практику Конституційного Суду України.

ПК – 12. Здатність критично аналізувати прецедентне право Європейського суду з прав людини.

ПК – 13. Покращення навичок консультування з питань звернень до Євросуду.

ПК – 14. Здатність використовувати рішення та юридичні позиції Конституційного Суду України у правозастосуванні.

ПК – 15. Здатність використовувати практику Європейського суду з прав людини у правозастосуванні.

ПК – 16. Здатність розв'язувати практичні проблеми, що виникають у процесі реалізації конституційних прав і свобод.

ПК – 17. Здатність самостійно вирішувати науково-теоретичні і науково-практичні проблеми конституційного інституту прав і свобод людини.

ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання прав людини та пропонувати шляхи його удосконалення.

ПК – 19. Здатність визначити головні напрямки конституційного реформування у правозахисній сфері.

ПК – 20. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства щодо прав і свобод.

ПК – 21. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з дисципліни права і свободи людини і громадянина та механізм їх захисту.

ПК – 22. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань зі сфери прав і свободи людини і громадянина.

ПК – 23. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.

ПК – 24. Здатність надавати консультації та висновки при вирішенні конституційно-правових проблем правозахисту.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

4. У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Орієнтуватися в основних категоріях інституту конституційного статусу людини і громадянина.

РНС НД – 1.2. Знати критерії класифікації, різновиди, покоління прав людини.

РНС НД – 1.3. Знати особливості конституційно-правових обмежень у реалізації прав людини.

РНС НД – 1.4. Розуміти сутність (природу) та зміст особистих прав людини і громадянина.

РНС НД – 1.5. Знати зміст невід’ємного права людини на життя, гарантій його реалізації.

РНС НД – 1.6. Знати особливості реалізації права на свободу пересування.

РНС НД – 1.7. Розуміти сутність новітнього поняття прайвесі – права на недоторканність приватного життя.

РНС НД – 1.8. Знати форми реалізації свободи думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань.

РНС НД – 1.9. Знати особливості конституційно-правового регулювання доступу до публічної інформації в Україні.

РНС НД – 1.10. Знати зміст і особливості реалізації основних політичних прав і свобод людини в Україні, юридичні позиції Конституційного Суду України у цій сфері.

РНС НД – 1.11. Застосовувати конституційно-правове законодавство в царині регулювання виборчих прав громадян в Україні.

РНС НД – 1.12. Розбиратись у особливостях гарантій реалізації економічних, соціальних, культурних прав людини в Україні.

РНС НД – 2.1. Знати систему механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РНС НД – 2.2. Розуміти сутність права на судовий захист.

РНС НД – 2.3. Знати особливості сучасного статусу адвокатури у системі захисту прав людини.

РНС НД – 2.4. Знати значення інституту Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у механізмі правозахисту.

РНС НД – 2.5. Знати зміст і сутність права на професійну правничу допомогу.

РНС НД – 2.6. Знати місце Європейського суду з прав людини у механізмі захисту фундаментальних прав.

РНС НД – 2.7. Знати межі юрисдикції Євросуду.

РНС НД – 2.8. Знати каталог прав людини та основоположних свобод, що захищаються Євроконвенцією.

РНС НД – 2.9. Знати умови прийнятності індивідуальних заяв Євросудом.

РНС НД – 2.10. Знати правову природу рішень Євросуду.

РНС НД – 2.11. Знати механізм виконання рішень Євросуду.

РНС НД – 2.12. Розуміти місце Конституційного Суду України у механізмі захисту прав людини.

РНС НД – 2.13. Розуміти природу Конституційного Суду України як органу конституційного контролю.

РНС НД – 2.14. Знати особливості національної моделі конституційної скарги.

РНС НД – 2.15. Уміти підготувати проект конституційної скарги, відповідного рішення Конституційного Суду України.

РНС НД – 2.16. Знати умови прийнятності конституційної скарги.

РНС НД – 2.17. Уміти використовувати юридичні наслідки задоволення конституційної скарги.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією освітньо-професійної програми визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

5. Модуляризація компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни.

Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		очна та заочна форми навчання	
Кількість кредитів - 7	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – третій (доктор філософії)	Варіативна	
		Рік підготовки: другий	
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено		семестр	
Загальна кількість годин - 210		3-й	
		Лекції	
		Мод.1 - 16 год.	Мод.2- 14 год
		Практичні заняття	
		Мод.1 - 16 год. .	Мод.2- 14 год
		Самостійна робота	
		150 год.	
Загальний розподіл годин: аудиторних – 60 Тижневих годин: 4			
		Вид контролю: семестровий залік.	

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Юридична природа і зміст фундаментальних прав людини і основоположних свобод.

Загальнотеоретичні та методологічні проблеми дослідження конституційних прав та основоположних свобод. Юридична природа фундаментальних прав. Поняття прав люди та громадянина. Поняття свобод людини. Конституційні права і свободи, їх риси. Класифікація прав і свобод людини і громадянина. Природні і невід’ємні права людини, їх відмінність від позитивних прав. Конституційний принцип рівності. Особисті, політичні, соціальні, економічні, культурні права людини і громадянина. Індивідуальні та колективні права. Абсолютні та відносні права. Первинні та похідні права. «Покоління» прав людини. Формування четвертого «покоління» прав людини. Обмеження в реалізації прав людини і громадянина. Підстави та умови обмеження прав людини і громадянина. «Трискладовий тест».

Особисті права людини і громадянина. Поняття особистих прав людини, їх характерні риси. Невід’ємне право на життя, гарантії його реалізації. Позитивні обов’язки держави щодо гарантування права на життя з позиції Європейського суду з прав людини. Правомірні обмеження права на життя. Право людини на свободу та особисту недоторканність. Вимоги до позбавлення свободи у практиці Європейського суду з прав людини. Гарантії права людини на свободу та особисту недоторканність. Практика Європейського суду з прав людини щодо випадків правомірного позбавлення свободи. Право кожного на повагу його гідності. Зміст, межі та сфера дії заборони, встановленої у статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Обов’язки держави, що впливають зі статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Право на свободу пересування і вільний вибір місця проживання. Правомірні обмеження реалізації права на свободу пересування. Право людини на свободу світогляду та віросповідання, його зміст та форми реалізації. Правомірні обмеження реалізації права на свободу світогляду та

віросповідання. Право на недоторканність приватного і сімейного життя (прайвесі). Баланс між інтересами особи та суспільства при здійсненні обмеження реалізації права на недоторканність приватного та сімейного життя. Право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Твердження про факти та оцінні судження у практиці Європейського суду з прав людини. Право на доступ до публічної інформації.

Політичні права людини і громадянина в Україні, їх загальна характеристика. Поняття політичних прав, їх основні риси. Право громадян на участь в управлінні державними справами. Конституційно-правове регулювання виборчих прав громадян, право громадян України на участь у всеукраїнських та місцевих референдумах, гарантії та механізми їх реалізації. Право на вільні вибори за статтею 3 Протоколу №1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Право на свободу об'єднання в політичні партії, асоціації, громадські об'єднання. Втручання держави у право на свободу об'єднань. Критерії відповідності втручання держави у право на свободу об'єднань Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Зміст права на створення профспілок та на участь у них. Право на мирні зібрання: форми, умови, гарантії реалізації. Позитивні обов'язки держави щодо забезпечення права на свободу мирних зібрань з позиції Європейського суду з прав людини.

Загальна характеристика економічних, соціальних, культурних прав людини і громадянина. Поняття економічних, соціальних, культурних прав людини, їх особливості. Право приватної власності за законодавством України. Зміст права власності за статтею 1 Протоколу №1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Зміст права людини на працю. Право на страйк. Право громадян на соціальний захист. Право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Право на житло. Права людини у сфері культури й питання їх реалізації. Конституційні засади екологічних прав людини і громадянина.

Конституційні обов'язки людини і громадянина: юридична природа, критерії класифікації, проблеми конституційного регулювання.

Юридичні позиції Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини у царині фундаментальних прав особи. Принцип автономного тлумачення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Європейським судом з прав людини. Юридичне верховенство Конституції України та принцип дружнього ставлення до міжнародного права. Конституційна ідентичність. Проблемні аспекти правового регулювання конституційних прав і свобод на тлі залучення України до євроінтеграційних процесів.

Модуль 2. Проблеми гарантування та захисту прав і свобод людини і громадянина

Механізм захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні. Проблеми гарантування основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Пряма дія норм Конституції України та судовий захист основоположних прав і свобод. Поняття механізму захисту прав і свобод людини і громадянина. Право на судовий захист. Право на справедливий судовий розгляд в інтерпретації Європейського суду з прав людини. Презумпція невинуватості в правових позиціях Європейського суду з прав людини. Позасудовий захист прав людини. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини в механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина. Право на професійну правничу допомогу. Адвокатура в механізмі захисту прав людини.

Європейський суд з прав людини в механізмі захисту прав людини і громадянина в Україні. Юрисдикція Європейського суду з прав людини. Каталог прав людини, що захищаються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколами до неї. Право на звернення до Європейського суду з прав людини. Умови прийнятності індивідуальної заяви Європейським судом з прав людини (процесуальні, змістовні, юрисдикційні).

Правова природа рішень Європейського суду з прав людини. Виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Конституційний Суд України в механізмі захисту прав людини.
 Конституційний Суд України – як орган конституційного контролю та конституційної юрисдикції. Конституційна скарга: національна модель, проблеми становлення. Умови прийнятності конституційної скарги. Юридичні наслідки задоволення конституційної скарги. Питання удосконалення інституту конституційної скарги в Україні.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

- навчальні заняття:
- лекція,
- практичне заняття,
- індивідуальна робота,
- самостійна підготовка;

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Зміст та призначення самостійної роботи здобувачів.

Змістом самостійної роботи є підготовка до практичних занять, яка сприяє поглибленому вивченню основних тем дисципліни «Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод у конституційному й міжнародному праві». Метою самостійної роботи є формування спеціальних правничих компетентностей щодо розуміння сутності конституційних прав і свобод, особливостей юридичної природи окремих груп прав і свобод, їх змісту, ролі Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини в доктринальній розробці та практичному забезпеченню їх реалізації.

2. Форми самостійної роботи здобувачів.

- 1) виконання домашніх завдань при підготовці до практичних занять;

- 2) робота з матеріалами лекцій;
- 3) робота в інформаційних мережах;
- 4) робота з нормативно-правовими актами та рішеннями і висновками Конституційного Суду України, рішеннями ЄСПЛ;
- 5) робота з навчальною та спеціальною науковою літературою.

4.3. Освітні технології та методи навчання

1. Освітні технології:

– проблемне навчання, що передбачає моделювання діяльності суб'єктів права на звернення до Конституційного Суду України, Євросуду;

- аудіо-візуальні технології, зокрема, створення презентацій з проблемних питань правозахисту та їх представлення на занятті;

- технологія аспірантоцентристського навчання передбачає, що в основу навчальних занять з дисципліни будуть покладені прагнення та інтереси самого здобувача до з'ясування проблемних аспектів здійснення конституційного контролю та інтерпретаційної діяльності;

2. методи навчання:

дискусія – колективне обговорення найважливіших проблем конституційної юрисдикції;

ділові ігри – розподіл за ролями (зокрема, підготовка конституційної скарги, звернення до ЄСПЛ) та вирішення практичних проблем на занятті.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

1. Поточний контроль знань аспірантів здійснюється у формі усного опитування на практичних/семінарських заняттях та презентації вирішених задач/відповідей. Під час оцінювання враховуються повнота, глибина, оперативність, конкретність, узагальненість, систематичність, системність,

рівень розгорнутості відповідей та усвідомленість змісту матеріалу. Критеріями усної відповіді будуть виступати такі якості знань:

повнота – кількість знань про досліджуваний об'єкт, що входять в програму;

глибина – сукупність усвідомлених знань про об'єкт;

конкретність – вміння розкрити конкретні прояви узагальнених знань (довести на прикладах основні положення);

системність – уявлення знань про об'єкт в системі з виділенням її структурних елементів, розташованих у логічній послідовності;

розгорнутість – здатність послідовно вибудувати знання;

усвідомленість – розуміння зв'язків між знаннями, вміння виділити суттєві і незначні зв'язки.

2. Підсумковий контроль знань аспірантів здійснюється, зокрема, у формі заліку, підсумкової контрольної роботи та у вигляді тестів.

3. Критерії і рівні оцінювання результатів навчання (пороговий, типовий, відмінний).

– лекції – 0 балів;

– практичні заняття – від 0 до 70 балів;

– виконання індивідуальних робіт (завдань СРС) – від 0 до 10 балів;

– підсумковий контроль (Модуль №1 і Модуль №2) – від 0 до 10 балів \times 2 = від 0 до 20 балів.

Разом: 100 балів.

Мінімальна кількість балів для заліку дорівнює 60-ти балам.

3.1. Оцінювання протягом вивчення дисципліни здійснюється шляхом підсумовування результатів разом за 100-бальною шкалою.

3.2. (Критерії оцінювання знань і умінь здобувачів при поточному контролі (ПК).

Курс навчальної дисципліни поділений за окремими темами навчального матеріалу.

3.2.1. Об'єктами оцінювання знань здобувачів за ПК є успішність освоєння знань та набуття умінь і навичок за результатами практичних занять (від 0 до 70 балів), виконання індивідуальних робіт (від 0 до 10 балів), виконання завдань тематичного контролю (від 0 до 20 балів). Загальна кількість балів за ПК складає 100 балів.

3.2.2. Критеріями оцінювання знань за ПК є успішність освоєння/поглиблення знань та набуття умінь і навичок на практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, активність роботи на практичних заняттях, включаючи обговорення проблемних питань теми, здатність здобувача засвоювати категоріальний апарат, вміння добре орієнтуватися у змісті чинного нормативно-правового регулювання, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладення учбового матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених практичних завдань, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих її питань.

3.2.3. Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за результатами практичних занять:

70 балів – систематичне відвідування практичних занять, відсутність пропусків занять; всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях; письмове вирішення завдань до кожного практичного завдання; висока активність роботи на практичних заняттях; повні та обґрунтовані відповіді при розв'язанні завдань; здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; уміння опрацьовувати та застосовувати нормативний матеріал; засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми; вміння мислити абстрактно та узагальнено;

здатність до самостійного навчання та використання отриманих знань у практичній роботі; здатність публічно представити матеріал;

60 балів – систематичне відвідування практичних занять, відсутність невідпрацьованих практичних занять, пропущених з поважних причин (не більше двох); письмове вирішення завдань до кожного практичного завдання; висока активність роботи на практичних заняттях; засвоєння всього матеріалу тем; повні та обґрунтовані відповіді при розв'язанні завдань; здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; уміння опрацьовувати та застосовувати нормативний матеріал; засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми; вміння мислити абстрактно та узагальнено; здатність до самостійного навчання та використання отриманих знань у практичній роботі; здатність публічно представити матеріал;

50 балів – систематичне відвідування практичних занять, наявність не більше одного невідпрацьованого пропущеного практичного заняття; вирішення завдань до кожного практичного завдання; висока активність роботи на практичних заняттях; засвоєння всього матеріалу тем; повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при розв'язанні завдань; здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; уміння опрацьовувати та застосовувати нормативний матеріал; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми; здатність публічно представити матеріал

40 балів – наявність не більше двох невідпрацьованих пропущених практичних занять; епізодична відсутність рішень завдань; участь у роботі на практичних заняттях; засвоєння окремих положень матеріалу тем; неповні відповіді при розв'язанні завдань; складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання; певні складності при застосуванні нормативного матеріалу; здатність публічно представити матеріал

30 балів – епізодичне відвідування практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин; наявність не більше трьох невідпрацьованих

пропущених практичних занять; епізодична відсутність рішень завдань; пасивна робота на практичних заняттях; наявність певного уявлення щодо матеріалу; допущення значної кількості помилок при розв'язанні завдань; невміння визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; невпевнені навички застосування нормативного матеріалу; відсутні навички публічного представлення матеріалу.

20 балів – систематичні пропуски практичних занять без поважних причин; наявність чотирьох невідпрацьованих пропущених практичних занять; систематична відсутність рішень завдань; пасивність у роботі на практичних заняттях; відсутність знань за темами; неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при розв'язанні завдань; нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; відсутність навичок застосування нормативного матеріалу; невміння публічно представляти матеріал.

10 балів – систематичні пропуски практичних занять без поважних причин; наявність п'яти і більше невідпрацьованих пропущених практичних занять; систематична відсутність рішень завдань; пасивність у роботі на практичних заняттях; відсутність знань за темами; неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при розв'язанні завдань; нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; відсутність навичок застосування нормативного матеріалу; невміння публічно представляти матеріал.

0 балів – пропуск шести чи семи практичних занять без поважних причин; теми пропущених практичних занять не відпрацьовані; відсутність рішень завдань; відсутність знань за темами; неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при розв'язанні завдань; нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; відсутність навичок застосування нормативного матеріалу; невміння публічно представляти матеріал.

3.2.4. З метою контролю рівня знань здобувачів за результатами вивчення кожного модулю проводяться тематичні контрольні (тестові) завдання за формою, обраною викладачем.

3.2.4.1. Завдання контрольної роботи складаються з тестових завдань в межах тем кожного модуля.

3.2.4.2. Тестові завдання за блоками тем модуля повинні складатися не менш ніж з чотирьох варіантів, при цьому кількість тестових запитань для кожного варіанта має становити, як правило, не менше 10. Кожне тестове запитання має містити не менше чотирьох варіантів відповіді.

3.2.5. (4.6.5.) Розрахункова шкала для оцінювання підсумкових заходів тематичного контролю за кожним модулем:

10 балів – вірно вирішено більше 70% тестових завдань.

5 балів – вірно вирішено від 50 до 70% тестових завдань.

0 балів – вірно вирішено менше 70% тестових завдань.

3.2.6. Результати оцінювання роботи здобувачів та результати тематичного контролю фіксуються у журналі обліку роботи викладача, відповідній відомості та оприлюднюються за допомогою електронної системи контролю навчання.

3.2.7. Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для отримання заліку кількістю балів і вище, не мають права на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

3.2.8. Здобувачі, які були відсутні на практичному занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття (незадовільну оцінку) викладачу, який веде відповідні заняття у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою. Для відпрацювання занять здобувач зобов'язаний надати письмово виконане завдання (вирішені задачі) та індивідуально виконане завдання за темою заняття, яке відпрацьовується (анотації прочитаної додаткової літератури з курсу, презентація доповіді за темою, реферат, есе тощо) та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

3.2.9. Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів при виконанні індивідуальної роботи

Виконання індивідуальної роботи оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів.

3.2.10 Індивідуальна робота здобувачів з навчальної дисципліни «Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод у конституційному й міжнародному праві» виконується у формі:

3.2.10.1. узагальнення практики Конституційного Суду України з певної проблеми;

3.2.10.2. критичного аналізу юридичних позицій Конституційного Суду України з певної проблеми;

3.2.10.3. порівняльно-правового аналізу юридичної позиції Конституційного Суду України, сформульованої у певному рішенні Конституційного Суду України та позицій Європейського суду з прав людини з подібної проблематики;

3.2.10.4. порівняльно-правового аналізу практики Конституційного Суду України та органів конституційної юрисдикції інших країн з певної проблеми;

3.2.10.5. Ураховуючи різноманіття форм індивідуальної роботи, і той факт, що остання оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів, використовуються такі критерії її оцінювання:

- складність форми обраної здобувачем індивідуальної роботи;
- ступінь самостійності виконання роботи;
- творчий характер роботи;
- внутрішня послідовність, логічність і завершеність роботи.

3.2.10.6. Форми індивідуальної роботи, зазначені в пунктах 3.2.10.3.-3.2.10.4. характеризуються підвищеною складністю, тому оцінюються більшою високою кількістю балів. Форми індивідуальної роботи, зазначені в пунктах 3.2.10.1. - 3.2.10.2., не відрізняються складністю, тому оцінюються меншою кількістю балів.

3.2.11. Розрахункова шкала для оцінювання індивідуальної роботи аспіранта (кількість балів і критерії оцінювання):

10 балів – обрана аспірантом форма індивідуальної роботи характеризується підвищеною складністю (п. п. 3.2.10.3.-3.2.10.4.); робота має самостійний, творчий характер; роботі притаманні внутрішня послідовність, логічність і завершеність.

5 балів – робота має самостійний характер, однак містить окремі хибні або не аргументовані висновки.

0 балів – робота не має самостійного характеру, містить хибні та не аргументовані висновки, протиріччя; не відповідає вимогам, щодо оформлення відповідного виду робіт.

0 балів – індивідуальна робота не виконана

3.3. Підсумки контролю проставляються в відомості за накопичувальним принципом і є підставою для отримання заліку.

3.4. Шкала оцінки знань і умінь аспірантів:

Оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

0-59 балів	не зараховано
60-100 балів	зараховано

3.5. Аспіранти, які не отримали залік за результатами практичних занять, виконання індивідуальних робіт та підсумкового тематичного контролю складають залік за білетами.

3.6. Умовою допуску до складання заліку за білетами є наявність самостійного письмового вирішення усіх практичних завдань (вирішених задач), які задавалися на практичні заняття у відповідній групі.

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

1. Нормативно-правові акти:

Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 (Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2222-IV від 08.12.2004, ВВР, 2005, № 2, ст.44; № 2952-VI від 01.02.2011, ВВР, 2011, № 10, ст.68; № 586-VII від 19.09.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.142; № 742-VII від 21.02.2014, ВВР, 2014, № 11, ст.143; № 1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 28, ст.532; № 2680- VIII від 07.02.2019, ВВР, 2019, № 9, ст.5; № 27-IX від 03.09.2019, ВВР, № 38, ст. 160).

Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи: Зб. міжнар. док. – К.: Наук. думка, 1992. – 200 с.

Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р. // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи: Зб. міжнар. док. – К.: Наук. думка, 1992. – 200 с.

Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 р. // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи: Зб. міжнар. док. – К.: Наук. думка, 1992. – 200 с.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. // Офіц. вісн. України. – 1998. – № 13. – С. 270-302.

Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 35, ст.376.

Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23. 02. 2006 № 3477-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2006, № 30, ст. 260.

Про міжнародні договори України: Закон України від 29. 06. 2004 № 1906-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 50, ст.540.

2. Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо (Модуль 1):

Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніслівський та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. – Харків : Право, 2020. – 592 с.

Головатий С. П. Про людські права. Лекції. / С. П. Головатий. – Київ : Дух і Літера, 2016. – 760 с.

Дворкін Р. Серйозний погляд на права / Р. Дворкін. – К. : Основи, 2000. – 519 с.

Летнянчин Л. І. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: проблеми теорії і практики / Л. І. Летнянчин. – Х.: Вапнярчук Н.М., 2006. – 255 с.

Моткова О. Право на життя у рішеннях Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини / О. Моткова // Вісник Конституційного Суду України. – 2015. – № 1. – С. 49-59.

Нестеренко О. Інформація в Україні: право на доступ / О. Нестеренко. – Х.: Акта, 2012. – 306 с.

Полховська І. К. Конституційний принцип рівності людини і громадянина в Україні: Монографія. – Полтава: Полтавський літератор, 2009. – 200 с.

Рабінович С. Принцип рівності прав людини у практиці Конституційного Суду України: проблеми методики застосування / С. Рабінович, О. Панкевич // Вісник Конституційного Суду України. – 2015. – № 5. – С. 97-111.

Разметаєва Ю.С. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства: монографія / Ю.С. Разметаєва. – Х.: «Финарт». – 192 с.

Речицький В. В. Конституційне АБВ. / В. В. Речицький. – Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини»», 2016. – 408 с.

Речицький В. В. Неформальний конституціоналізм / В. В. Речицький. – Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини»», 2018. – 356 с.

Серьогін В.О. Право на недоторканність приватного життя (правйвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці: Монографія / В.О. Серьогін. – Харків: Видавництво «ФІНН», 2010. – 608 с.

Слінько Т. М. Конституційно-правові гарантії свободи слова / Т. М. Слінько // Наше право. – 2014. – № 9. – С. 11–16.

Тодыка Ю. Н. Конституционно-правовой статус человека и гражданина в Украине / Ю. Н. Тодыка, О. Ю. Тодыка. - К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. - 368 с.

Ткаченко Є. В. Щодо деяких проблем реалізації права на свободу віросповідання в Україні. Є. В. Ткаченко Теорія і практика правознавства : електронне видання. 2015. Вип. 2 (8). URL: <http:// nauka.jur-academy.kharkov.ua>

Чуб О. О. Конституційне право громадян України на участь в управлінні державними справами / О. О. Чуб. – Х.: Одіссей, 2005. – 232 с.

Шевчук С. Судовий захист прав людини: практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції / С. Шевчук. – К. : Реферат, 2006. – 848 с.

Модуль 2:

Барабаш Ю. Г. Беззахисні права чи необґрунтовані сподівання? [Електронний ресурс] / Ю. Г. Барабаш // "Голос України". – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.golos.com.ua/article/268300>.

Берестова І.Е. Теоретичні засади захисту публічних інтересів у цивільному судочинстві та конституційному провадженні. – Київ : ФОП Маслаков, 2018. – 496 с.

Берченко Г. В., Ткаченко Є. В. Право на звернення з індивідуальною конституційною скаргою в Україні: теоретико-практичні аспекти // Право України. – 2018. - № 12. - С. 92-113.

Головін А. С. Захист прав і свобод людини і громадяни при здійсненні правосуддя в рішеннях Конституційного Суду України / А. С. Головін. – К.: Логос, 2011. – 307 с.

Гультай М. Норми міжнародного права у практиці Конституційного Суду України / М. Гультай, Н. Кияниця // Вісник Конституційного Суду України. – 2014. – № 6. – С. 81-89.

Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: Монографія / М. М. Гультай. – Х.: Право, 2013. – 424 с.

Гультай М.М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного права. Курс лекцій. - Київ: «Центр учбової літератури», 2019. - 270 с.

Дашковська О. До питання про правові інститути забезпечення прав і свобод людини і громадянина / О. Дашковська // Вісник Академії правових наук України. 2010 р. – №3 (62): Зб. наук. пр. / Акад. прав. наук України. – Х.: Право, 2010. – С. 44-49

Заворотченко Т. С. Система конституційно-правових гарантій прав і свобод людини і громадянина в Україні / Т. С. Заворотченко // Право України. – 2002. – № 5. – С. 110-116.

Кампо В. Європейська конвенція 1950 року та проблеми захисту прав громадян у діяльності Конституційного Суду України / В. Кампо // Вісник Конституційного Суду України. – 2011. – № 4-5. – С. 104-113.

Конституційна скарга у системі захисту прав людини в Україні // Право України. – 2018. - № 12 (Тематичний випуск).

Летнянчин Л. І. Проблеми конституціоналізації індивідуальної конституційної скарги в Україні // Право України. – 2018. - № 12. - С. 55-76.

Летнянчин Л. І. Пряма дія Конституції України в теорії і практиці вітчизняного конституційного будівництва / Л. І. Летнянчин // Зб. наук. статей та тез наук. повід. за матеріалами міжнар. наук.-практ. кофн. 23 листопада 2012 р.: у 2 ч. – Ч. 1. – Х.: Точка, 2012. – С. 93-99.

Пархоменко Н. М. Роль громадянського суспільства у захисті прав і свобод людини та громадянина / Н. М. Пархоменко // Право України. – 2014. – № 4. – С. 116-125

Проблеми та перспективи запровадження індивідуальної конституційної скарги в Україні: Монографія / О. В. Петришин, Ю. Г. Барабаш, С. Г. Серьогіна, І. І. Бодрова. – К.: Атіка – И, 2010. – 108 с.

Речицкий В. Социальное или социалистическое государство Украина? Режим доступу до ресурсу: <http://khpg.org.ua/index.php?id=1463476414>

Селіванов А. О. Права і свободи громадян під захистом Конституційного суду України : правові позиції сучасної доктрини конституційного правосуддя / А.О. Селіванов; Акад. прав. наук України. – К. : Логос, 2005. – 104 с.

Серьогіна С. Г. Використання практики Європейського суду з прав людини як перспективний напрям оптимізації конституційного судочинства в Україні / С. Г. Серьогіна // Вісн. Конституц. Суду України. – 2005. – № 6. – С. 41–46.

Слінько Т. М. Міжнародно-правові гарантії реалізації права людини і громадянина на інформацію / Т. М. Слінько // Наше право. – 2013. – № 12. – С. 142–148.

Слінько Т.М. Конституційний Суд України у механізмі забезпечення балансу цінностей свободи слова і національної безпеки. Міжнародна науково-практична конференція «Права людини і національна безпека: роль органу конституційної юрисдикції», 27 червня 2019 р. м. Київ. Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка. 376 с., С. 299-303 .

Слінько Т. М. Практика Європейського суду з прав людини як джерело інтерпретаційної діяльності Конституційного Суду України / Т. М. Слінько // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 596-601.

Теорія і практика конституціоналізації галузевого законодавства України / наук. ред. Ю.С. Шемшученко, відп. ред. Н.М. Пархоменко. – К.: Юридична думка, 2013. – 308 с.

Тодыка Ю. Н. Конституционно-правовой статус человека и гражданина в Украине / Ю. Н. Тодыка, О. Ю. Тодыка. – К.: Ін Юре, 2004. – 368 с.

Ткаченко Є. В. Право на звернення з індивідуальною конституційною скаргою (у співавторстві). Право України. 2018. № 12. С. 92-114.

Федоренко В.Л. Конституційні права та свободи людини в Україні й ефективність їх гарантування // Питання теорії конституційного права і модернізації Конституції України: Зб. наук. праць / В.Л. Федоренко; за ред. і з передмов. академ. О.В. Скрипнюка. – К.: Видавництво Ліра-К, 2013. – 190 с.

Христова Г. О. Позитивні зобов'язання держави у сфері прав людини: сучасні виклики: монографія. – Харків: Право, 2018. – 680 с.

Шевчук С. Основи конституційної юриспруденції. – К.: Український центр Правничих студій, 2001. – 302 с.

Шевчук С. Узгодженість практики Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України / С. Шевчук // Вісник Конституційного Суду України. – 2011. – № 4-5. – С. 122-130.

Tatiana Slinko, Olena Uvarova. Freedom of Expresson in Ukraine: (Non) sustainable Constitutional Tradition. Tallinn University of Technology (ISSN 2228-0588), Baltic Journal of European Studies, Vol.9, №3 (28), Autumn 2019. Pages: 25-42

Iurii H. Barabash, Oleksandr V. Serdiuk, Volodymyr M. Steshenko. Ukraine in European Human Rights Regime: Breaking Path Dependence from Russia. The EU in the 21st Century Challenges and Opportunities for the European Integration Process. Political Science and International Relations : European Union Politics. Publisher Name Springer, Cham. 1st ed. 2020, X, 317 p. P. 247-270

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК – 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	ПК – 1. Здатність розуміти сутність інституту конституційного статусу людини і громадянина. ПК – 2. Здатність розуміти зміст, роль та значення базових конституційних прав і свобод людини і громадянина. ПК – 3. Здатність розуміти роль інституту конституційних прав і свобод людини і громадянина у системі конституційних цінностей. ПК – 4. Знання основних критеріїв класифікації прав і свобод людини і громадянина.
ЗК – 2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях.	ПК – 5. Здатність розуміти особливості конституційно-правового забезпечення прав і свобод людини Конституційним Судом України. ПК – 6. Здатність розуміти зміст та форми реалізації основних

	<p>правомочностей людини і громадянина, закріплених на рівні Конституції.</p> <p>ПК – 7. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до Євросуду.</p> <p>ПК – 8. Здатність розуміти особливості різних елементів механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПК – 9. Уміння обґрунтувати правову позицію Конституційного Суду України практикою Європейського суду з прав людини.</p> <p>ПК – 10. Здатність здійснювати тлумачення норм Конституції України, Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.</p> <p>ПК – 11. Здатність критично аналізувати інтерпретаційну практику Конституційного Суду України.</p>
<p>ЗК – 3. Уміння планувати, організувати і контролювати власну діяльність.</p>	<p>ПК – 12. Здатність аналізувати прецедентне право Європейського суду з прав людини.</p> <p>ПК – 13. Навички консультування з питань звернень до Євросуду.</p> <p>ПК – 14. Здатність використовувати</p>

	рішення та правові позиції Конституційного Суду України у правозастосуванні.
ЗК – 5. Уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.	ПК – 15. Здатність використовувати рішення Європейського суду з прав людини у правозастосуванні. ПК – 16. Здатність розв'язувати практичні проблеми, що виникають у процесі реалізації конституційних прав і свобод.
ЗК – 6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.	ПК – 17. Здатність самостійно вирішувати науково-теоретичні і науково-практичні проблеми конституційного інституту прав і свобод людини. ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання прав людини та пропонувати шляхи його удосконалення.
ЗК – 10. Уміння працювати у команді.	ПК – 19. Здатність визначити головні напрямки конституційного реформування у правозахисній сфері. ПК – 20. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства щодо прав і свобод.

	<p>ПК – 21. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з дисципліни права і свободи людини і громадянина та механізм їх захисту.</p>
<p>ЗК – 12. Здатність визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб.</p>	<p>ПК – 22. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань зі сфери прав і свободи людини і громадянина.</p> <p>ПК – 23. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.</p>
<p>ЗК – 14. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів и модусів.</p>	<p>ПК – 21. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з дисципліни права і свободи людини і громадянина та механізм їх захисту.</p> <p>ПК – 22. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань зі сфери прав і свободи людини і громадянина.</p> <p>ПК – 23. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.</p>

	<p>ПК – 24. Здатність надавати консультації та висновки при вирішенні конституційно-правових проблем правозахисту.</p>
<p>ЗК – 15. Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.</p>	<p>ПК – 13. Навички консультування з питань звернень до Євросуду.</p> <p>ПК – 14. Здатність використовувати рішення та юридичні позиції Конституційного Суду України у правозастосуванні.</p> <p>ПК – 15. Здатність використовувати рішення Європейського суду з прав людини у правозастосуванні.</p> <p>ПК – 16. Здатність розв'язувати практичні проблеми, що виникають у процесі реалізації конституційних прав і свобод.</p> <p>ПК – 17. Здатність самостійно вирішувати науково-теоретичні і науково-практичні проблеми конституційного інституту прав і свобод людини.</p>
<p>ФКС – фахові компетентності за спеціальністю (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)</p>	
<p>ФКС – 2 Знання історії права та устрою держави</p>	<p>ПК – 1. Здатність розуміти сутність інституту конституційного статусу</p>

	<p>людини і громадянина.</p> <p>ПК – 2. Здатність розуміти зміст, роль та значення базових конституційних прав і свобод людини і громадянина.</p> <p>ПК – 3. Здатність розуміти роль інституту конституційних прав і свобод людини і громадянина у системі конституційних цінностей.</p> <p>ПК – 4. Знання основних критеріїв класифікації прав і свобод людини і громадянина.</p>
<p>ФКС – 7 Знання засад і принципів національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p>	<p>ПК – 5. Здатність розуміти особливості конституційно-правового забезпечення прав і свобод людини Конституційним Судом України.</p> <p>ПК – 6. Здатність розуміти зміст та форми реалізації основних правомочностей людини і громадянина, закріплених на рівні Конституції.</p> <p>ПК – 7. Уміння самостійно підготувати обґрунтовану конституційну скаргу, звернення до Євросуду.</p> <p>ПК – 8. Здатність розуміти особливості різних елементів механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПК – 9. Уміння обґрунтувати</p>

	<p>юридичну позицію Конституційного Суду України практикою Європейського суду з прав людини.</p> <p>ПК – 10. Здатність здійснювати тлумачення норм Конституції України, Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.</p> <p>ПК – 11. Здатність критично аналізувати інтерпретаційну практику Конституційного Суду України.</p>
<p>ФКС – 8 Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права</p>	<p>ПК – 12. Здатність аналізувати прецедентне право Європейського суду з прав людини.</p> <p>ПК – 13. Навички консультування з питань звернень до Євросуду.</p> <p>ПК – 14. Здатність використовувати рішення та юридичні позиції Конституційного Суду України у правозастосуванні.</p>
<p>ФКС – 9 Уміння моделювати правові ситуації у професійній діяльності</p>	<p>ПК – 15. Здатність використовувати рішення Європейського суду з прав людини у правозастосуванні.</p> <p>ПК – 16. Здатність розв’язувати практичні проблеми, що виникають у процесі реалізації конституційних прав і свобод.</p>

<p>ФКС – 10 Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції</p>	<p>ПК – 17. Здатність самостійно вирішувати науково-теоретичні і науково-практичні проблеми конституційного інституту прав і свобод людини.</p> <p>ПК – 18. Уміння виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання прав людини та пропонувати шляхи його удосконалення.</p>
<p>ФКС – 11. Знання правил, методів, прийомів і засобів юридичної техніки.</p>	<p>ПК – 19. Здатність визначити головні напрямки конституційного реформування у правозахисній сфері.</p> <p>ПК – 20. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства щодо прав і свобод.</p> <p>ПК – 21. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з дисципліни права і свободи людини і громадянина та механізм їх захисту.</p>
<p>ФКС – 12. Навички застосування юридичного письма.</p>	<p>ПК – 22. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань зі сфери прав і свободи людини і громадянина.</p>

	<p>ПК – 23. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.</p>
<p>ФКС – 13. Здатність виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення.</p>	<p>ПК – 21. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з дисципліни права і свободи людини і громадянина та механізм їх захисту.</p> <p>ПК – 22. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань зі сфери прав і свободи людини і громадянина.</p> <p>ПК – 23. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.</p> <p>ПК – 24. Здатність надавати консультації та висновки при вирішенні конституційно-правових проблем правозахисту.</p>
<p>ФКС – 16 Навички логічного, критичного і системного аналізу правових документів.</p>	<p>ПК – 13. Навички консультування з питань звернень до Євросуду.</p> <p>ПК – 14. Здатність використовувати рішення та юридичні позиції Конституційного Суду України у правозастосуванні.</p>

	<p>ПК – 15. Здатність використовувати рішення Європейського суду з прав людини у правозастосуванні.</p> <p>ПК – 16. Здатність розв’язувати практичні проблеми, що виникають у процесі реалізації конституційних прав і свобод.</p> <p>ПК – 17. Здатність самостійно вирішувати науково-теоретичні і науково-практичні проблеми конституційного інституту прав і свобод людини.</p>
<p>ФКС – 17 Навички консультування з правових питань</p>	<p>ПК – 19. Здатність визначити головні напрямки конституційного реформування у правозахисній сфері.</p> <p>ПК – 20. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства щодо прав і свобод.</p> <p>ПК – 21. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з дисципліни права і свободи людини і громадянина та механізм їх захисту.</p>
<p>ФКС – 18 Навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування</p>	<p>ПК – 12. Уміння готувати проекти рішень Конституційного Суду України.</p>

	ПК – 18. Знати підстави та здатність обґрунтувати необхідність перегляду рішень судів загальної юрисдикції у зв'язку з виключними обставинами (зокрема, за наслідками рішень Конституційного Суду України)
ФКС – 19. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПК – 22. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань зі сфери прав і свободи людини і громадянина. ПК – 23. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.

Додаток 2

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю (обрати результати навчання)		Результати навчання з навчальної дисципліни

згідно зі змістом навчальної дисципліни)		
<p>РНС – 1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у межах різних правових галузей, а також міжнародного та європейського права.</p>	<p>№1</p>	<p>РНС НД – 1.1. Глибоко орієнтуватися в основних поняттях конституційного інституту статусу людини і громадянина.</p> <p>РНС НД – 1.2. Знати критерії класифікації, різновиди, покоління прав людини.</p> <p>РНС НД – 1.3. Знати особливості конституційно-правових обмежень у реалізації прав людини.</p> <p>РНС НД – 1.4. Розуміти сутність та зміст особистих прав людини і громадянина.</p>
<p>РНС – 2. Здійснювати критичний і системний аналіз конституційно-правових явищ та процесів.</p>	<p>№1</p>	<p>РНС НД – 1.5. Знати зміст невід’ємного права людини на життя, гарантій його реалізації.</p> <p>РНС НД – 1.6. Знати особливості реалізації</p>

		<p>права на свободу пересування.</p> <p>РНС НД – 1.7. Розуміти сутність новітнього поняття прайвесі – права на недоторканність приватного життя.</p> <p>РНС НД – 1.8. Знати форми реалізації свободи думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань.</p>
	№ 2	<p>РНС НД – 2.1. Знати поняття і систему механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>РНС НД – 2.2. Розуміти сутність права на судовий захист.</p> <p>РНС НД – 2.3. Знати особливості сучасного статусу адвокатури у системі захисту прав людини.</p> <p>РНС НД – 2.4. Знати значення інституту</p>

		<p>Уповноваженого Верховної Ради з прав людини у механізмі правозахисту.</p> <p>РНС НД – 2.5. Знати зміст і сутність права на професійну правничу допомогу.</p>
<p>РНС – 3. Пояснювати природу й зміст основних правових інститутів і процедур національного права і особливості їх реалізації та застосування.</p>	<p>№ 1</p>	<p>РНС НД – 1.8. Знати форми реалізації свободи думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань.</p> <p>РНС НД – 1.9. Знати особливості конституційно-правового регулювання доступу до публічної інформації в Україні.</p> <p>РНС НД – 1.10. Знати зміст і особливості реалізації основних політичних прав і свобод людини в Україні, правові позиції Конституційного Суду України у цій сфері.</p> <p>РНС НД – 1.11.</p>

		<p>Опанувати проблеми конституційно-правового регулювання виборчих прав громадян в Україні.</p> <p>РНС НД – 1.12. Розбиратись у особливостях гарантій реалізації економічних, соціальних, культурних прав людини в Україні.</p>
	№2	<p>РНС НД – 2.5. Знати зміст і сутність права на професійну правничу допомогу.</p> <p>РНС НД – 2.6. Знати місце Європейського суду з прав людини у механізмі захисту.</p> <p>РНС НД – 2.7. Знати межі юрисдикції Євросуду.</p> <p>РНС НД – 2.8. Знати каталог прав людини, що захищаються Євроконвенцією.</p>
РНС – 4. Виявляти проблеми у правовому	№1	РНС НД – 1.10. Знати зміст і особливості

<p>регулюванні і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.</p>		<p>реалізації основних політичних прав і свобод людини в Україні, правові позиції Конституційного Суду України у цій сфері. РНС НД – 1.11. Опанувати конституційно-правове регулювання виборчих прав громадян в Україні. РНС НД – 1.12. Розбиратись у особливостях гарантій реалізації економічних, соціальних, культурних прав людини в Україні.</p>
	<p>№2</p>	<p>РНС НД – 2.7. Знати межі юрисдикції Євросуду. РНС НД – 2.8. Знати каталог прав людини, що захищаються Євроконвенцією. РНС НД – 2.9. Знати умови прийнятності індивідуальних заяв Євросудом.</p>

		РНС НД – 2.10. Знати правову природу рішень Євросуду.
РНС – 5. Демонструвати знання та розуміння особливостей конституційно-правового регулювання у фундаментальних галузях права.	№1	РНС НД – 1.10. Знати зміст і особливості реалізації основних політичних прав і свобод людини в Україні, юридичні позиції Конституційного Суду України у цій сфері. РНС НД – 1.11. Опанувати конституційно-правове регулювання виборчих прав громадян в Україні. РНС НД – 1.12. Розбиратись у особливостях гарантій реалізації економічних, соціальних, культурних прав людини в Україні.
РНС – 7. Характеризувати повноваження органів публічної влади.	№1	РНС НД – 1.5. Знати зміст невід’ємного права людини на життя, гарантій його реалізації.

		<p>РНС НД – 1.6. Знати особливості реалізації права на свободу пересування.</p> <p>РНС НД – 1.7. Розуміти сутність новітнього поняття прайвесі – права на недоторканність приватного життя.</p>
РНС – 14. Здійснювати логічний, критичний і системний аналіз правових документів.	№1	<p>РНС НД – 1.3. Знати особливості конституційно-правових обмежень у реалізації прав людини.</p> <p>РНС НД – 1.4. Розуміти сутність та зміст особистих прав людини і громадянина.</p>
	№2	<p>РНС НД – 2.6. Знати місце Європейського суду з прав людини у механізмі захисту.</p> <p>РНС НД – 2.7. Знати межі юрисдикції Євросуду.</p> <p>РНС НД – 2.8. Знати каталог прав людини,</p>

		<p>що захищаються Євроконвенцією.</p> <p>РНС НД – 2.9. Знати умови прийнятності індивідуальних заяв Євросудом.</p> <p>РНС НД – 2.10. Знати правову природу рішень Євросуду.</p>
<p>РНС – 15. Підготувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку.</p>	<p>№1</p>	<p>РНС НД – 1.8. Знати форми реалізації свободи думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань.</p> <p>РНС НД – 1.9. Знати особливості конституційно-правового регулювання доступу до публічної інформації в Україні.</p> <p>РНС НД – 1.10. Знати зміст і особливості реалізації основних політичних прав і свобод людини в Україні, юридичні позиції Конституційного Суду України у цій сфері.</p>

	№2	<p>РНС НД – 2.14. Знати особливості національної моделі конституційної скарги.</p> <p>РНС НД – 2.15. Уміти підготувати проект конституційної скарги, відповідного рішення КСУ.</p> <p>РНС НД – 2.16. Знати умови прийнятності конституційних скарг відповідно до Конституції України.</p> <p>РНС НД – 2.17. Уміти спрогнозувати юридичні наслідки задоволення конституційної скарги.</p>
<p>РНС – 16. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав, свобод та інтересів суб'єктів права.</p>	№1	<p>РНС НД – 1.2. Знати критерії класифікації, різновиди, покоління прав людини.</p> <p>РНС НД – 1.3. Знати особливості конституційно-правових обмежень у реалізації прав людини.</p> <p>РНС НД – 1.4. Розуміти</p>

		сутність та зміст особистих прав людини і громадянина.
	№2	<p>РНС НД – 2.5. Знати зміст і сутність права на професійну правничу допомогу.</p> <p>РНС НД – 2.6. Знати місце Європейського суду з прав людини у механізмі захисту.</p> <p>РНС НД – 2.7. Знати межі юрисдикції Євросуду.</p> <p>РНС НД – 2.8. Знати каталог прав людини, що захищаються Євроконвенцією.</p> <p>РНС НД – 2.9. Знати умови прийнятності індивідуальних заяв Євросудом.</p>
РНС – 17. Застосовувати набуті знання у стандартних професійних ситуаціях методами відтворення та реконструкції.	№1	РНС НД – 1.11. Опанувати проблеми конституційно-правове регулювання виборчих прав громадян в Україні.

		<p>РНС НД – 1.12. Розбиратись у особливостях гарантій реалізації економічних, соціальних, культурних, екологічних прав людини в Україні.</p>
	№2	<p>РНС НД – 2.5. Знати зміст і сутність права на професійну правничу допомогу.</p> <p>РНС НД – 2.6. Знати місце Європейського суду з прав людини у механізмі захисту.</p> <p>РНС НД – 2.7. Знати межі юрисдикції Євросуду.</p> <p>РНС НД – 2.8. Знати каталог прав людини, що захищаються Євроконвенцією.</p>
<p>РНС – 19. Використовувати правничу термінологію у процесі професійної діяльності.</p>	№1	<p>РНС НД – 1.6. Знати особливості реалізації права на свободу пересування.</p> <p>РНС НД – 1.7. Розуміти сутність новітнього поняття прайвесі –</p>

		права недоторканність приватного життя.	на
--	--	---	----

Навчальна дисципліна / Модуль 1					х										х									х
РНС НД – 1.6																								
РНП НД – 1.6																								
Навчальна дисципліна / Модуль 1		х						х		х	х	х	х		х	х	х							
РНС НД – 1.7																								
РНП НД – 1.7																								
Навчальна							х												х					

дисциплін а / Модуль 1 РНС НД – 1.8 РНП НД – 1.8																							
Навчальна дисциплін а / Модуль 1 РНС НД – 1.9 РНП НД – 1.9						x	x		x									x					
Навчальна дисциплін							x											x					

РНС НД – 2.4 РНП НД – 2.4																						
Навчальна дисциплін а / Модуль 2 РНС НД – 2.5 РНП НД – 2.5					х	х						х	х		х	х						
Навчальна дисциплін а / Модуль 2 РНС НД –					х	х		х							х		х					

2. 6 РНП НД – 2. 6																							
Навчальна дисциплін а / Модуль 2 РНС НД – 2. 7 РНП НД – 2. 7			х				х			х	х	х	х		х								
Навчальна дисциплін а / Модуль 2 РНС НД – 2. 8					х					х	х	х		х	х	х	х						

дисциплін а / Модуль 2 РНС НД – 2.15 РНП НД – 2.15																						
Навчальна дисциплін а / Модуль 2 РНС НД – 2.16 РНП НД – 2.16					X						x											
Навчальна дисциплін					x							x	x	x		x						

